

Det kunde interessere mig i denne Forbindelse at faa at vide, naar den ærede Finansminister har henvendt sig til Statistisk Bureau. Er det sket nu, siden Rigsdagen er kommen ind, eller er det sket, da Skattekommissionen afgav sin Indberetning, eller da Ministeren saa, at denne Sag vilde komme op? Eller er det noget, som den ærede Minister ilede med at gøre straks, da han var kommen i sit Embede?

Allerede i 1849 blev det udtalt af den daværende Regering, at Almenvellet krævede en Afløsning af Tienden. Nu er der siden da gaaet over 50 Aar, og endnu ere vi lige vidt eller omtrent lige vidt, idet vi kun have faaet disse meget faa Afløsninger, som have fundet Sted efter Loven af 1894. Det forekommer mig, at naar Almenvellet i over 50 Aar har krævet Afløsning af Tienden, er det paa den allerhøjeste Tid, at man for Alvor tager fat og gaar en Vej, som vil føre til Maalet.

Staten bør her gøre et Offer, det erkendte den ærede Minister, men han savnede en Begrundelse for, at dette Offer netop skulde være saa stort, som vi forlangte. Ja, det vil naturligvis altid være vanskeligt at sige, hvilke Grunde det er, der føre netop til dette eller hint bestemte Tal. For mig staar det saaledes, at det berettigede i og for sig vilde være, om Tiendeyderne forlangte, at Staten skulde betale det hele. Det vilde være berettiget, fordi Tienden, som jeg skal fastholde over for den ærede Minister, er indført ved Uret og Vold og yderligere er bleven uretfærdig ved den Maade, hvorpaa den blev behandlet, da Reformationen blev indført, og end yderligere er bleven uretfærdig ved den Maade, hvorpaa Tienden for en stor Del senere er gaaet over i privat Eje, og denne Uret lever og virker den Dag i Dag. Derfor mener jeg, at det vilde være retfærdigt, om Tiendeyderne forlangte, at Staten skulde overtage det hele. Naar det ikke er foreslaaet her, er det, fordi de nuværende Forslagsstillere, som jeg fremhævede i Forgaars, have ønsket at stille Kravene saa moderate, at de ikke vare uoverkommelige for Statskassen at opfylde.

Nu siger den ærede Minister, at dette er jo mange Penge. Det er først $\frac{1}{4}$ af Tiendens kapitaliserede Værdi, og dernæst er det en meget stor Sum, der ved de billige Laan skal ydes. Ja, sagde den ærede Minister, man kunde egentlig lige saa godt bestemme, at de $\frac{3}{4}$ af Tienden skulde ydes i 50 Aar, og at Staten saa skulde overtage det hele. Vil man nu regne ud, hvor meget det er, som gennem de billige Laan

kommer til at paahvile Statskassen, kan man naturligvis faa Beløbet ret højt op, naar man gaar den Vej, som den ærede Minister gik paa dette Punkt i sit Foredrag, og for øvrigt helt igennem, nemlig den Vej, at vi gaa ud fra, at vi gennem alle disse 50 Aar skulle blive ved at beholde de dyre Pengeforhold, som vi nu for Tiden leve under. Gaar man derimod — hvad der sikkert er det rigtige, og hvad der har alle Fortidens Erfaringer for sig — ud fra, at Pengevilkkaarene veksle, at Renten gaar op og atter ned, atter op og atter ned, kan der næppe være nogen Tvivl om, at vi ville komme til et Tidspunkt, hvor Staten vil kunne skaffe alle de Penge, som ville behøves til Tiendens Afløsning, til en ganske anderledes billig Rente end den, hvortil de ville kunne skaffes nu. Jeg skal i denne Forbindelse sige, at naar den ærede Minister klagede over, at vi havde sat Statens Rente til $3\frac{1}{4}$ pCt., skønt man i 1894 satte den til $3\frac{1}{2}$ pCt., og skønt Pengeforholdene den Gang vare billigere, vil det ikke være rigtigt, at den ærede Minister i Henseende til, hvad der kan være det rigtige og retfærdige, slutter noget fra, hvad der skete 1894. Thi det var jo netop det, som de, der den Gang vare Mindretal i denne Sal, men som nu ere Flertal, klagede over ved Loven af 1894, at de Begunstigelse, de Tilskud, som Statskassen ydede, vare alt for smaa, vare saa minimale, at de ikke vilde føre til noget Resultat, hvilket jo ogsaa den Tid, som er gaaet, noksom har vist. Der er ingen Tvivl mulig om, at om kortere eller længere Tid, ja, rimeligvis inden ikke alt for lang Tid, vil der komme en Periode, hvor det vil være muligt for Statskassen at optage Statslaan lige saa billigt, som Staten de sidste Gange har optaget Laan, og naar vi have sat $3\frac{1}{4}$ pCt. som Statens Rente, var det netop med Henblik paa den Rentefod, hvortil Staten sidste Gang, da Pengeforholdene vare gunstige — jeg tænker naturligvis ikke paa i Sommer — optog et stort Statslaan. Den Gang optog Staten Laanet til en effektiv Rente af 3,15 pCt. Vi have da ment, at vi ved at sætte $3\frac{1}{4}$ pCt. som den Rente, Staten skulde have af Tiendeyderne, satte Staten i Stand til at yde disse Laan og endda have nogen Fordel derved, en Fordel, som saa vilde kunne veje op imod det Rentetab, som Staten kunde faa af en Del af Beløbene gennem de Aar, hvor Pengeforholdene vare dyre, og hvor der ikke kunde optages billige Laan.

Den ærede Minister sagde, at det var